

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КЛАСИФІКАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПРАЦІ

Черноіванова Ганна Степанівна, к.е.н, доцент кафедри менеджменту та бізнесу,
докторант, ХНЕУ ім.Семена Кузнеця, м.Харків, Україна

Анотація – Проведено аналіз існуючих класифікацій видів інноваційної праці; систематизовано види інноваційної праці; набуло подальшого розвитку класифікація видів інноваційної праці за рахунок введення нових ознак.

Ключові слова — Види праці, інноваційна праця, класифікація видів інноваційної праці, ознаки.

Трансформаційні зміни в сучасному суспільстві потребує активізації інноваційної діяльності підприємств, удосконалення інноваційної праці та визначення її видів. Одним з основних умов обґрунтованого визначення інноваційної праці є правильна класифікація її видів.

У цей час і в працях зарубіжних та українських вчених існують достатньо різні точки зору щодо класифікації видів інноваційної праці. Так, наприклад, Беклешов В.К., Завлин П.Н. [1], класифікують види інноваційної праці за такими ознаками: за стадіями та видами робіт інноваційної праці. Щербак В.Г. [6] поділяє інноваційну працю тільки за напрямками і формами використання. Звягин О.О., Звягина Н.І., Дороніна М.С., Литовченко І.В. [2-3] також розглядають тільки деякі види «інноваційної праці». Лисенко Ю.В. [4] виділяє три різновиди інноваційної праці тільки за однією ознакою. Однак у цих роботах відсутня обґрунтована класифікація усіх видів інноваційної праці.

Тому метою дослідження обрано – побудувати класифікації сучасних видів інноваційної праці.

Далі необхідно проаналізувати діючі види інноваційної праці за ознаками та побудувати класифікацію сучасних видів

інноваційної праці за існуючими та новими, запропонованими нами ознаками.

Щербак В. Г. [6] поділяє інноваційну працю за напрямками і формами використання на : наукові дослідження, технологічні розробки, організаційно-економічні розробки та персональну інноваційну. Ми вважаємо, що ці напрямки можна представити у класифікації видів інноваційної праці за ознакою: за змістом роботи інноваційної праці. Але ми пропонуємо змінити критерії наукові дослідження на дослідницькі, персонально інноваційну на новаторські. Окрім наведених вище видів інноваційної праці за даною ознакою, слід додати такі важливі види, як інформаційні та конструкторські.

Завлин П.Н., Беклешов В.К. [1] поділяють роботи інноваційної праці, які виконуються на такі три критерія:

- 1) суттєво творчі;
- 2) менш творчі;
- 3) рутинні.

Аногічний розподіл пропонують Дороніна М.С., Литовченко І.В., Михайленко Д.Г., Полубєдова А.О. [2]. Автори відзначають такі різновиди інноваційної праці в залежності від видів робіт:

- 1) творча;
- 2) адаптивна;
- 3) рутинна.

Термін суттєво творча (у Завлина П.Н. та творча (у Дороніної М.С.) ідентичні терміну мозковий штурм у класифікації, поняття адаптивні – менш творчі. За даною ознакою ми поділяємо інноваційну працю за видами трудових операцій (робіт). За цією ознакою ми визначаємо такі види інноваційної праці як: мозковий штурм, менш творчі та рутинні.

Ознака: за формою організації інноваційної діяльності та її види запозичена з електронного ресурсу [7]. Але

ми вважаємо, що краще назвати ознаку – за формою організації праці.

Розподіл інноваційної праці на ефективні та неефективні за ознакою: наявність корисного ефекту запропоновано нами. Не завжди праця здійснюється з метою отримання прибутку або іншого виду ефекту.

Критерії праці: функціональна та професійна також взято з електронного ресурсу за ознакою: в залежності від розподілу праці, яка було перейменовано на ознаку: за сутністю робіт.

Стемоусова О.Г. [8] підкреслює, що інноваційна праця може бути індивідуальною та колективною. В електронних ресурсах також в залежності від характеру праці поділяють інноваційну працю на: індивідуальну та колективну. Ми взяли дану ознаку у Стремоусової О.Г. та з електронного ресурсу.

Лисенко Ю.В. [4] виділяє три різновиди інноваційної праці:

- 1) евристична;
- 2) адміністративна;
- 3) операційна.

У Лисенко Ю.В ми узяли одну різновидність інноваційної праці: адміністративна. Ми пропонуємо використовувати ознаку: за технологіями праці та поділити за даною ознакою інноваційну працю за такими критеріями:

- 1.дослідницька
- 2.адміністративна
- 3.виконавська

У електронному ресурсі інноваційну працю поділяють також на стандартну та нестандартну. Ми удосконалили даний розподіл та пропонуємо поділяти дані види праці за ознакою: за ступенем стандартизації робіт. Ми вважаємо, що до даної ознаки необхідно включити також евристичну працю, яка відрізняється від стандартної та нестандартної наявністю високого рівня новизни та унікальності.

Ознака: за тривалістю життєвого циклу робіт запозичена у Дороніної М.С, Литовченко І.В., Михайленко Д.Г., Полубєдової А.О. [2]. Автори розглядають види інноваційної праці в залежності від

тривалості життєвого циклу розвитку та поділяють в залежності від даної ознаки на:

- 1) нетривалий період;
- 2) середня тривалість періоду існування;
- 3) тривалий період існування.

Але ми змінили словосполучення «цикл розвитку» на «цикл робіт».

Ознаку: за стадіями ми запозичили у Беклешова В.К, П.Н. Завлина [1]. Автори пропонують за даною ознакою поділяти роботи на: теоретичні, експериментальні, конструкторські та технологічні. Слід погодитися з авторами, але більш доцільно змінити теоретичні на наукові. Проте автори не визначили за даною ознакою такі види, як виробничі та впроваджені, що на нашу думку є необхідним.

Розподіл інноваційної праці за ознаками: за перспективністю робіт та за джерелом фінансування робіт було взято з міжгалузевих рекомендацій з нормування праці спеціалістів НДІ та КБ [5]. Критерії розподілу за даними ознаками ми також запозичили з рекомендацій [5].

Погоджуємося з думкою Звягіна О.О., Звягіної Н. І. [3], щодо розподілу інноваційної праці за ознакою: за методом проведення робіт на творчі, експериментальні та змішані. Дану ознаку краще назвати: за характером праці.

На основі проведеного аналізу економічної літератури [1-8] з питань видів інноваційної праці запропоновано класифікація видів інноваційної праці за такими ознаками:

в залежності від характеру праці (індивідуальна, колективна);

за змістом роботи (дослідницькі, технологічні розробки, конструкторські, інформаційні, організаційно-економічні розробки, новаторські);

за технологіями праці (дослідницька, адміністративна, виконавська) ;

за перспективністю робіт (першорядні, важливі, корисні);

за наявністю корисного ефекту робіт (ефективні, неефективні);

за ступенем монотонності праці (одноманітна, різноманітна);

за видами трудових операцій (мозковий штурм, менш творчі, рутинні);
за джерелами фінансування робіт (держбюджетні, госпдоговірні);
за типами робіт (функціональна, професійна);
за формою організації праці (регламентована, нерегламентована, змішана);
за ступенем стандартизації робіт (евристичні, стандартні, нестандартні);
за тривалістю життєвого циклу робіт (нетривалий період, середня тривалість періоду, тривалий період існування);
за стадіями робіт (виробничі, наукові, експериментальні, конструкторські, технологічні, впроваджувальні);
за характером праці (творча, експериментальна, змішана).

Таким чином, за результатами проведеного дослідження набуло подальшого розвитку класифікація видів за рахунок введення нових ознак.

Автори

Черноіванова Ганна Степанівна, докторант,
ХНЕУ ім.С.Кузнеця (anna1213ch@ukr.net),

Тези доповіді надійшли 7 лютого 2017 року.

Список використаної літератури

1. Беклешов В. К., Завлин П. Н. Нормирование в научно-технических организациях / В. К. Беклешов, П. Н. Завлин. – М.: Экономика, 1989. – 240 с.
2. Дороніна М. С., Литовченко І. В., Михайленко Д. Г., Полубєдова А. О. Розвиток професійної компетентності управлінського персоналу: монографія / М. С. Дороніна, І. В. Литовченко, Д. Г. Михайленко, А. О. Полубєдова. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2014. – 368 с.
3. Звягин А. А., Звягина Н. И. Комплексный подход к методам разработки нормативов трудоемкости НИОКР / А. А.Звягин, Н. И. Звягина. – М.: Издательство «Система», 1991. – 174 с.
4. Лисенко Ю. В. Ефективність управлінського персоналу машинобудівних підприємств: Автореф. дис....к-та екон.наук: 08.00.04 / Класичний приватний ун-т.. – Запоріжжя, 2008. – 20 с.
5. Нормирование труда специалистов НИИ и КБ: межотраслевые методические рекомендации. – Москва: Экономика, 1990. – 142 с.
6. Щербак В. Г. Інноваційні аспекти управління трудового потенціалу: монографія / В. Г. Щербак. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2009. – 332 с.
7. Классификация видов труда. Разнообразие характеристик. Психология. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: // KazEdu.kz/referat/140386/1
8. Стремоусова Е. Г. Сущность категории инновационный труд / Научный электронный архив URL: <http://econf.rae.ru/article/7994>.